

Asia: OPH-784-2021

Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan perustutkinnon perusteet

Lausunnonantajan lausunto

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry kiittää mahdollisuudesta lausua puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan perustutkinnon perusteiden luonnokseen.

Tutkinnon perusteiden työelämälähtöisyys

Tutkinnon perusteita on uudistettu työelämälähtöisesti eri foorumeissa yhteistoiminnallisesti pitkällä aikajänteellä ja palautetta on hyödynnetty luonnoksen tekemisessä hyvin. Uudistuksessa on keskitytty yhtenäisen arviointikriteeristön laatimiseen ja ammattitaitovaatimusten muuttamiseen.

Tutkinnon osien sisällöt - ammattitaitovaatimukset ja kriteerit

Yleinen huomio lausuntoluonnoksesta:

Arviointikriteeristön muutos eri tasojen osaamisesta vaikuttaa hyvältä ja toimivalta. Kriteeristön yhdenmukaistaminen tullee helpottamaan jatkossa arvioijien arviointitehtäviä edellyttäen, että arvioijat perehdytetään hyvin uusiin kriteereihin. Myös ammattitaitovaatimusten lisääntyminen ja yhdenmukaiset kriteerit vaativat uudelleen orientoitumista arviointitehtävään.

Muutamia yksityiskohtaisia huomioita lausuntoluonnoksesta:

Pakollinen tutkinnon osa ”Asiakslähtöisten puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen tuottaminen” 15 osp

Ammattitaitovaatimus Asiakaspalvelutilanteissa ja työyhteisön jäsenenä toimiminen: ”toimii työssään vastuullisesti, yrittäjämäisesti ja kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisesti”. Perustutkintotasolla yrittäjämäisesti toimiminen voisi paremmin tarkoittaa aloitteellisesti, oma-aloitteisesti tai aktiivisesti. Ehdotamme yhtä näistä termeistä yrittäjämäisesti- termin tilalle.

Oman työn suunnitteluun liittyvä ammattitaitovaatimus: ”perehtyy toteuttamansa palvelun kustannuksiin ja arvioi työajan menekkiä.” Mitä käytännössä tarkoittaa työajan menekki, onko yleisesti käytössä oleva termi alalla ja miten opiskelija sen ymmärtää perustutkintotasolla?

Pakollisessa tutkinnon osassa ovat ammattitaitovaatimukset: Asiakaspalvelutilanteissa ja työyhteisön jäsenenä toimiminen ja Työturvallisuuden noudattaminen. Nämä täysin samat ammattitaitovaatimukset toistuvat myös kaikissa valinnaisissa tutkinnon osissa. Tämä ei vaikuta loogiselta ratkaisulta, koska jos nämä vaatimukset ovat jo pakollisia, miksi ne ovat vaatimuksina vielä

valinnaisissa? Tämä ei liene tarkoituksenmukaista? Nyt näyttää siltä, että nämä kaksi ammattitaitovaatimusta ovat ikään kuin täyteenä kaikissa valinnaisissa tutkinnon osissa, jotka kuitenkin ovat osaamispistemäärältään vaativampia kuin pakollinen tutkinnon osa. Pakollinen osahan on 15 osaamispistettä ja valinnaiset 20, 30 tai 40 osaamispistettä. Ovatko nämä ammattitaitovaatimukset nostamassa valinnaisten tutkinnon osien osaamispistemääriä, vaikka ne tulevat jo pakollisen tutkinnon osan suorittamisen yhteydessä? Turhaa päällekkäisyyttä ja keinotekoisia ammattitaitovaatimusten määrää olisi syytä välttää. Samalla tulisi myös arvioida sitä, pitäisikö pakollisen tutkinnon osan olla enemmän kuin 15 osaamispistettä ja joidenkin valinnaisten vähemmän kuin 20, 30 tai 40 osaamispistettä.

Tutkinnon osien yhteismitallisuutta tulisi myös tarkastella.

Ammattitaidon osoittamistavat pakollisessa tutkinnon osassa - vaikka tähän ei lausunnossa keskitytäkään, on syytä ottaa seuraava yksityiskohta huomioon: ”Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä toimimalla asiakaspalvelutilanteessa kiinteistö-, kotityö- tai puhtauspalvelujen asiakaskohteessa”. Loogista olisi muuttaa järjestystä aakkoselliseen järjestykseen, kun mainitaan eri kohteet, ts. ”puhtaus-, kiinteistö- ja kotityöpalvelujen asiakaskohteessa”.

Valinnainen tutkinnon osa: Perussiivouspalvelut 30 osp

Ammattitaitovaatimus: Perussiivouksen tekeminen asiakaskohteessa ”perehtyy kustannusten muodostumisen periaatteisiin ja laskee tuotteiden ja palvelujen kustannuksia”. Herää kysymys, pitääkö perustutkintoa suorittavan opiskelijan osata laskea tuotteiden ja palvelujen kustannuksia ja onko se ylipäättään mahdollista työpaikkatasolla?

Myös Kodin ruokapalvelujen tuottaminen –tutkinnon osassa on ammattitaitovaatimuksena: ”Kodin ruokapalvelujen suunnittelu asiakaskohteessa”. Tässä kohdassa nousee esiin sama kysymys kuin edellä.

Lisätietoja:

Heini Wink

koulutuspoliittinen asiantuntija, tiimin vetäjä

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Asia: OPH-822-2021

Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan ammattitutkinnon perusteet

Lausunnonantajan lausunto

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry kiittää mahdollisuudesta lausua puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan ammattitutkinnon perusteiden luonnokseen.

Tutkinnon perusteiden työelämälähtöisyys ja tutkinnon muodostuminen

Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan ammattitutkinnon olemassa oleviin perusteisiin on tehty kolme uudistusta, joiden tarkoituksena on ollut työelämävaatimukseen vastaaminen.

Tutkinnon muodostumiseen vaikuttaa ensimmäinen uudistus, jossa puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan ammattitutkinnon perusteista poistetaan Henkilökohtaisena avustajana toimiminen -tutkinnon osa ja Henkilökohtaisen avustajan tutkintonimike. Henkilökohtainen avustaminen siirtyy osaksi Kehitysvamma-alan ammattitutkintoa. Tutkintoon jää edelleen kuitenkin Kotityöpalvelujen osaamisala ja Kodinhuoltaja (AT) -tutkintonimike, jossa voi suorittaa valinnaisena avustamiseen liittyviä tutkinnon osia kuten Avustaminen ja huolenpito 30 osp sekä Avustamis- ja asiointipalvelujen tuottaminen 30 osp. Tätä JHL pitää myönteisenä asiana. Myös toimitilahuollon ja kiinteistönhoidon osaamisalalla ovat nämä avustamiseen liittyvät valinnaiset tutkinnon osat.

Pieni huomio luonnoksen alkuun: luonnokseen on jäänyt sivulle 2 Tutkinnon suorittaneen osaaminen –otsikon alle ensimmäisen kappaleeseen seuraava lause: ”Tutkinnon suorittanut voi suunnata ammatillista osaamistaan henkilökohtaiseen avustamiseen, kiinteistönhoitoon, kotityöpalveluihin, laitoshuoltoon, tekniseen kiinteistönhoitoon tai toimitilahuoltoon tutkintonimikkeen mukaisesti.” Tästä lauseesta pitänee poistaa tuo henkilökohtaiseen avustamiseen –termi.

Sama virhe toistuu seuraavassa kohdassa, jossa puhutaan työtehtävistä, joissa tutkinnon suorittanut voi toimia. ”Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan ammattitutkinnon suorittanut henkilö toimii henkilökohtaisen avustamisen, kiinteistönhoidon, kotityöpalvelujen, laitoshuollon, teknisen kiinteistönhoidon tai toimitilahuollon tehtävissä puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan asiakaskohteissa.” Tämäkin kohtaa täytynee muuttaa.

Tutkinnon osien sisällöt (ammattitaitovaatimukset ja ammattitaidon osoittamistavat)

Toinen luonnoksessa esitetty uudistus liittyy uima-allasjärjestelmien huolto ja ylläpito -tutkinnon osaan ja siinä hyväksytyt suorituksen kriteerit ja ammattitaidon osoittamisen uudistamiseen allasvesihygienisen osaamisen osalta (Valviran todistus eli vesityökortti). Tätä kriteeritarkistusta JHL pitää aiheellisena.

Kolmas luonnoksessa esitetty uudistus koskee Kodin ruokapalvelut – tutkinnon osaa, johon on lisätty yksi kriteeri ”noudattaa yrityksen tai organisaation omavalvontaa ja hygieniaohjeita” ammattitaitovaatimukseen Opiskelija valmistaa kotiruokia ja leivonnaisia. Kriteeriä voisi ehkä jatkaa sanalla ’vastuullisesti’, erityisesti kun ollaan asiakkaan kotona valmistamassa ruokaa. JHL pitää tärkeänä sitä, että Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan ammattitutkinnossa on jatkossakin ruokahuolto- ja kiinteistöpalveluiden osaamisvaatimuksia. Tutkinnon kaikilla osaamisaloilla on Kodin ruokapalvelut yhtenä valinnaisena tutkinnon osana. Ruokahuolto-osaamista vaaditaan myös Laitoshuolto- ja kiinteistöpalveluiden -tutkinnon osassa, jossa yhtenä ammattitaitovaatimuksena on ’toteuttaa ruokahuoltotehtäviä’. Yhdistelmätehtävät ovat lisääntyneet työpaikoilla erityisesti ravitsemis- ja puhdistusaloilla. Tällöin osaamista ja pätevyyttä tulisi työntekijöillä olla kummaltakin alalta, sekä puhtaus- että ruokahuoltoalalta.

Lisätietoja:

Heini Wink

koulutuspoliittinen asiantuntija, tiiminvetäjä

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry